

ZGODNJA

DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za čertert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVII.

V Ljubljani, 14. listopada 1884.

List 46.

Salve Regina.

(Češena si Kraljica.

Bodi češena, o Kraljica,
Milosti mati, naše življenje,
Ti tolažnica za terpljenje,
Sveta Devica!

Ti nam utéha, morje sladkosti,
Vžaljenim milo si hladilo.
Ranjenim up in voljno mazilo
V vsaki bridkosti.

K tebi vpijoči v joku terpimo
V solzni dolini vboge reve,
Sinovi, hčere tožne Eve
K tebi bežimo!

Daj pomočnico se skazati,
Svoje obličje nam odgerni,
Mile oči ti na nas oberni,
Smiljena Mati!

Ko se življenje h koncu pomika,
Takrat odpri nam svete nebesa.
Sad nam pokaži svoj'ga telesa —
Odrešenika!

Milost naj tvoja nas obsija,
O milostíva, mila in blaga,
Vselej dobrotna, sladka, predraga
Mati Marija!

V. O sveta Božja porodnica,
Prosi oh za nas, Mati Devica!

O. Da bomo bedni
Vslišanja vredni!

Molimo.

O Bog, naše pribežališe in moč!
Poslušaj pobožne prošnje svoje Cerkve,
in dodeli,
da na posredovanje častitjive in brezmadežne
Marije Device,
Božje porodnice;
svetega Jožefa;

tvojih ss. aposteljnov Petra in Pavla,
in vsih Svetnikov:
kar v sedanjih stiskah ponižno prosimo,
v resnici dosežemo,
po ravno tistem Kristusu,
Gospodu našem.
Odg. Amen.

S - r.

Premišljevanja in molitve za vse stanove.

(Dalje.)

Jezusovo darovanje.

Nekaj posebnega beremo o Jezusu, ko je bil 40 dni star. Takrat namreč, tako piše sv. evangelist Lukež (2. 22), ko so bili dopoljeni (štirideseteri) dnevi Marijnega očiščevanja po Mojzesovi postavi, so ga prinesli (njegovi stariši) v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda (kakor je pisano v postavi Gospodovi: Vse prvorojeno možkega spola bodi posvečeno Gospodu), in da so opravili dar, kakor je rečeno v postavi Gospodovi. — Jezus se je tedaj dal 40. dan po svojem rojstvu od svojih starišev Bogu darovati, pa se je ob enem tudi sam radovoljno daroval (ker je po Božji naturi že takrat popolnoma spoznal pomen tega djanja). On se pa ni samo 40. dan daroval svojemu nebeškemu Očetu, temveč daroval se je vse dni svojega življenja, dokler te daritve ni dokončal s svojo smertjo na križu.

Jezus ni bil dolžan in zavezan k tej daritvi; ko se je pa vendar daroval, je to storil iz tistih razlogov, kakor pri obrezovanji, posebno pa nam v zgled, da se tudi mi Bogu darujmo.

Če je zatajevanje poglavitna dolžnost vsacega kristjana, ni nič manj tudi darovanje, ki je s tem sklenjeno.

Vprašauje pa je: a) kaj naj darujemo, b) kako naj darujemo, c) kdaj naj darujemo?

a) Kaj naj darujemo? — Ker nimamo življenja sami od sebe, ampak nas je On vstvaril (Ps. 99. 3), in smo tedaj vsi, kolikor nas je, po duši in po telesu Božje stvari, smo tudi dolžni, da Bogu vse v dar prinesemo: telo in dušo, vse dušne in telesne moči. K temu nas opominja sv. Pavel, ko Rimljanom piše: Prosim vas, bratje, pri usmiljenji Božjem, dajte svoja telesa

svet in Bogu dopadljiv dar, da bo vaša služba po pameti (12, 1). Svoja telesa pa Bogu darujemo, če vse svoje telesne moči v Božjo čast obračamo, če s svojimi telesnimi močmi nikoli kaj takega ne storimo, kar bi bilo Bogu zoperno. Vemo pa tudi, da pri daritvah stare zaveze je moralo živalako truplo zaklano in umorjeno biti; tako so tudi naša telesa le tedaj Bogu dopadljiv dar, če jih mertvimo, krotimo in v sužnjost devljemo. Nikar ne mislimo, da bi Bog mogel nad našimi telesi dopadajenje imeti, če jim vse dovolimo, če jim brezmerno strežemo, ali če jih celo v grehe obračamo, kakor v nečistost, mehkužnost, nezmernost, obrekovanje itd.

Ali samo naše telo ni še popolnoma dar, ako tudi zraven še svojega duha Bogu ne darujemo. S telesnim darom mora biti sklenjen tudi dušni dar, kakoršnega je Kristus Bogu daroval. On ni samo svojega telesa nebeškemu Očetu v glavni dar daroval, ampak je tudi svojo voljo vsikvar podvergel volji svojega nebeškega Očeta, kakor je sam zaterjeval, rekoč: Jest ne iščem svoje volje, ampak voljo njega, kateri me je poslal (Jan. 5, 30), in ko je molil: Oče, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi. (Luk. 22, 42.) Mi tedaj svojo voljo Bogu darujemo, če ne storimo tega, kar je nam prijetno in ljubo, kar se naši spačeni naturi prilaga; ampak kar je po Božjih zapovedih, če bi nam bilo še tako zoperno in težavno. In ravno to podverženje naše volje v Božjo voljo je tista daritev, ki jo Bog od nas tirja in brez ktere tudi telesna daritev nič ne velja. Ko bi človek tudi vse svoje premoženje ubogim razdal, ko bi tudi svoje telo dal, da bi gorel (to je, se prav hudo mertvil in pokoril), ljubezni pa bi ne imel (Božji volji se ne podvergel); bi mu vse nič ne pomagalo. (1. Kor. 13, 3.) To je spoznal že prerok Davit v starem zakonu, ko je molil: Ako bi bil, o Bog, daritev hotel (namreč še več vlov in ovnov, kakor na jih je bil že daroval), bi ti jo bil rad dal; ali (sem) od žgavnimi (vnanjimi) darovi nimaš dopadajenja; Bogu (prijeten dar je prežaljen duh; potertega in ponžnega serca, o Bog! ne boš zaverigel. (Ps. 50, 18, 19.)

1) Kako naj darujemo? 1. Tako, da bo naš dar boljše in mogoče lep, čist, dragocén in popolnoma. Če se hočemo komu prikupiti, ga počastiti, mu ne smemo kaj takega v dar prinesiti, ah kaj takega, kar sami ne potrebujemo, česar se radi znebimo. To bi bilo naj večji razžaljenje. Zato je bil Abrahamov dar Bogu tako prijeten, ker je naj ljubše daroval, kar je imel, namreč svojega sina.

2. Moramo svoj dar z radovoljnim in veselim sercem prinesiti; zakaj le veselega darovalca Bog ljubi. (2. Kor. 9, 6.)

3. Dar mora biti v gnadi Božji, vsaj brez smertnega greha. — Zato Kajnov dar ni bil Bogu dopadljiv, ker ni (kakor namreč mislimo) naj boljšega prideleka Bogu daroval, in ker ga ni s ponžnim, hvaležnim in ravnim sercem daroval; in ker je bilo spleh njegovo življenje ljubše njegova brata Abelna. Zato t on naše daritve v čast Bogu niso dopadljive, ker le s take reči ali se le prispejti na z zaostanim sercem darujemo. — Kaj pomaga, da Bogu darujemo svoje mihi in zejje, če so pa to serbi serce in zejje nesposobne? Kaj pomaga, da Bogu darujemo svojo besede, če so pa te večkrat razžaljenje in ponžne? Kaj pomaga, da Bogu darujemo svoje službo, če so pa te grešne? Ali s takim darom ne moremo Bogu darovati nič čisto? Ali ne bo naš dar, kakor hitro nam dajemo? Ni namu napačno pomagati, praviti in vsikvar mu reči, in misliti, da smo spoznali, kaj vsemu čisto (1. Kor. 13, 10), in kaj nam je prijetno. Inon se prispejati, rekoč: Oj sloj mi, kaj se ti mi vse, pomagati mi, kaj se, kaj mi je gojati? In če tudi svoje mihi in zejje, vendar

od vas obračam svoje oči; zakaj vaše roke so polne kervi (ker ste hudobni) (Is. 1, 13, 15).

c) Kdaj se moramo darovati? Po zgledu Jezusovem se moramo vse uni svojega življenja Bogu darovati; to je, brez prenehanja, brez zadržka. Ali ravno v tem se tolikokrat pregrešimo, ko včasih kako reč Bogu v dar prinesemo, potlej pa ravno tisto reč zopet nazaj tirjamo, nazaj jemljemo. Mi vsi smo se že pri sv. kerstu Bogu darovali, smo se njegovi službi posvetili, in mu terdno obljubili, le njemu služiti, njegove zapovedi vselej spoštovati. Ali koliko jih je, da bi to obljubo zares spoštovali? Le prevečkrat kdo svoj dar prekličje in namesto Bogu služiti, se podá v službo sa anovo, kateremu se je vender odpovedal; in služi svetu, keremu se je odrekel. Svoje čverste in zdrave ude, ktere mu je vender Bog dal, v službi hudobnega duha končuje, prelepe zmožnosti duha, posvetnemu veselju žertvuje; še le, ko telo peša, ko dušne zmožnosti slabé, nekteri zopet pride in to, kar je od svetne službe še ostalo, Bogu v dar ponuja! Ali ni to naj hujši razžaljenje? Ali bo pač hotel Bog táki dar sprejeti?

Molitev.

O vsigamogočni, večni Bog! Tvoj edinorojeni Sin Jezus Kristus je na svet prišel, da se je Tebi popolnoma daroval in da je tudi meni zgled zapustil, da se Tebi darovati moram! O moj Bog, kaj Ti hočem v dar prinesiti? Vse, kar sem in imam, je od Tebe; Tebi tedaj vse zopet izročim, v Tvojo službo vse posvetim. Darujem Ti svoje telo z njegovimi počutki vred, pa darujem Ti le s pokoro kaznovano in v sužnjost djano telo! Darujem Ti svojo voljo, ki naj bo vedno Tvoji sv. volji podveržena, da bom le to delal, kar je Tebi dopadljivo, vselej pa opustil, kar je Tebi zoperno. Darujem Ti naj ljubše, kar imam, ali imeti želim: čast, imeinitnost, zložnost in vsako zemeljsko prijetnost; darujem Ti vse to brez prideržka in brez obotavljanja, z veselim, radovoljnim sercem. Pripravljen sem, Ti darovati tudi svoje zdravje in življenje. Če pa že svojega življenja ne morem darovati v grozno smert, kakor Tvoji sveti materniki, ga hočem vsaj darovati v Tvojo sveto službo, da se bo v Tvoji službi povživalo vse dni do srečne smerti! Žal mi je, da sem kdaj svoje dušne in telesne moči v službo sveta in hudobnega duha daroval! Odpusti, o Gospod, od zdaj se hočem le Tvoji službi posvečevati. Vsak dan hočem zjutraj in zvečer, kakor duhovni stare zaveze, Tebi daritev opravljati. Tebi v službo vse dušne in telesne moči posvečevati. In če tudi vém, da ne morem vredne daritve prinesiti, vender upam, da potertega in skesanega serca ne boš zaverigel. In da Ti bo moja daritev dopadljiva, jo hočem vsaki dan skleniti z daritvijo Tvojega božjega Sina, ki jo je 40. dan po rojstvu v tempeljuu, potem unirajoč na križu opravil, in ki jo še vsaki dan opravlja pri sv. maši. Amen.

Modroslovje.

XI.

Ako hočemo razumeti, kako da se je razvijalo pogansko modroslovje po Platonovi in Aristotelovi dobi, moramo vedeti, da je postalo modroslovje tudi šolski nauk. Gerki bi se ne bili nikdar povžignili do one občudovane omike, ko bi ne bili skerbili za potuk svoje mladine in si napravili primernih šol za niže in više izobraževanje. Se vé, da so bile te šole vse drugačne, kakor se danje, morebiti celo boljše, a bilo je takrat tudi društveno življenje vse drugačno, kakor je danianes. To življenje je sicer pri Gerkih zadaja tri stoletja pr. Kr. celo propadalo, vendar pa je temu nadarjenemu narodu

ostala neka želja — recimo potreba, da je bistril svojega uma moči, zlasti z modroslovjem. Saj je pač težko, celo protinaravno, udušiti nebeški plamen našega duha, ki se dviga proti višavam — proti večni resnici.

Zraven govorništvu učilo se je mnogo gerških mladencev in tudi odraslih mož modroslovja. deloma iz veselja do te vednosti, ali pa, ker so si hoteli pridobiti splošno omiko. V ta namen so se zbirali krog kakega slovečega učenika, ter ostali pri njem, dokler se niso izurili do dobrega misliti, razgovarjati, dokazovati itd. Kaj prijetno je bilo v takih šolah. Med učenci in učenicom je vladala ljubezen in odkritoserčnost, kakor med sinovi in očetom. Učenik je za zmožuje mnogokrat imel celotna poučevanja, ali daljše govore, ki so bili včasih tako krasni, da so jih celo govorniki hvalili. Med poučevanju pa so se razgovarjali o raznih predmetih iz modroslovja. V razgovorih je učenik svoje besede pojasnoval, učence je vabil iskati resnice, zagovarjati svojo misel in druge pobijati, vabil zlasti v natančnosti pri takem duševnem delu. Tako so se učenci učili in vodili in tudi dosegali namen, ki ga ima modroslovje: bister um in terden značaj.

Take šole so imeli že sofisti, na ta način podučeval je Sokrat, ki se je vendar najraje razgovarjal s svojimi učenci: slovečo šolo ustanovil je Platon, ki se je imenovala akademija, po nekem logu, posvečenemu ma'iku Akademu; Aristotel je učil v liceju in njegova šola se je imenovala peripatetična, t. j. sprehajavna. Aristotel in njegovi učenci so se namreč navadno med podučnimi razgovori sprehajali v prijetnih logih zraven učilišča. Obe šoli, akademija in peripatetična šola ste se vzdržali dolgo časa v Atenah, poglavitnem gerškem mestu, in imeli so prav sloveče učence in učence. Gotovo pa mi bralec ne zameri, ako teh mož ne naštevam, ampak le še omenjam, da posebne veljave v navadnem življenju to modroslovje ni imelo. Bilo je za tadanji svet preveč vzvišeno in zato pravi Ciceron, da modrijani sami niso spolnovali tega, kar so učili. Zato so pa toliko bolj ugajale druge šole, ki so podajale učencem lahke in prijetne (počutne, mesene) nauke, po katerih ni težko živeti in se umerje brez strahu. Take verste modroslovna šola je bila Aristipova v Cirenih, ki je učil, da je človek na svetu samo za veselje in uživanje, in pozneje Epikurova. Epiku (341—270 pr. Kr.) je težilo, da ni bogov, sploh nič nadčutnega, in da je edina človekova sreča ta, da živa svetne prijetnosti. Imel je veliko učencev in njegova šola je cvetela dolgo časa. Njegovi nauki so bili znani vsemu olikanemu (počutnemu) svetu, ki se je kaj rad po njih ravnal (kakor mehkoživci o vsih časih). Zlasti za časa rimskih cesarjev je bilo veliko epikurejcev; pozna jih tudi sv. pismo. (Dj. ap. 17, 18.) Ni pa težko prepričati se, da je veselja na svetu le malo in da ne more biti popolnoma srečen, kedor išče samih prijetnosti.

Kaj toraj kader objamejo človeka bridkosti, žalost, terpljenje? Na to prašanje je odgovarjala stoična šola: da se moramo zmerom enako vesti, enako počutiti se, bodisi v veselju, bodisi v bridkosti. To šolo je ustanovil Zenon (okoli l. 308 pr. Kr.) v Atenah, v pisani dvorani, ali pa gerško: stoa, za to so se imenovali učenci te šole stoiki. Njihov nauk o Bogu in svetu ni dosti vreden; toliko bolj pa so se ponašali s svojim pravoslovjem, t. j. z naukom, kako je treba prav živeti. V čednosti je naj viša sreča in edino le za čednost se je treba prizadevati. Kedor si je pridobil pravo krepost, on je moder. Samo modri je res prost, je brez strasti, gospodar samega sebe. — Tudi stoična šola je imela precej privržencev, večidel resnobnih mož in ne morem tajiti, da nam kaže marsikak lep značaj v propadli zadnji dobi poganstva, n. pr. cesar Mark Avrelij; sužnik Epiktet,

ki je učil znano pravilo: sustine, abstine, t. j. prenašaj, zderžuj se; zlasti pa sloveči Seneka, ki je živel od l. 3—65 po Kr., in ki je neki s sv. Pavlom pogovorjal se v Rimu. „Modroslovje uči, prav delati in ne govoriti; modroslovje ni zabava, ampak zdravilo, uči Seneka. In bitko toži o človeški slabosti in spridenosti, zato pa da je smert za nas tolaživna, rekši: „oni zadnji dan, katerega se bojiš, je rojstvu dan za večnost“. V prihodnjem življenju bode še le sreča in večni mir. — Tako je pripravljaj ta modrijan pot kerščanstvu, ki uči nebeško, razodeto resnico.

Da, prestopili smo že v kerščansko dobo, pa nismo še pogledali vsega poganskega modroslovja, kajti to je živelo in se razvijalo še štiri sto let po Gospodovem rojstvu. Ker je pa kerščanska vera vedno krepkeje preganjala zmoto, skušala se je vpirati poganska modrost. V tretjem stoletju po Kr. je oživela novo-platonska šola in glavni njen učenik Plotin je učil dolgo časa v Rimu (244—261 po Kr.) in v svojih čudnih naukih je hotel razkriti svetu vse skrivnosti božje. No da se tajiti, da je Plotiu tudi vnet in goreč bil za to, kar je vzvišeno in blago: ali zastoj je bilo ustavljati se kerščanski resnici, ki je „božja moč in božja modrost“ (I. Kor. 1. 42). Pogansko modrost so učili do l. 529 v Atenah še v poganskem smislu; to leto pa je dal cesar Justinijan to šolo zapreti. Zraven te modrosti pa je cvela že prav zgodaj v kerščanski dobi modrost kerščanska.

Ako se ozremo sedaj na pot, katero smo prehodili, opazujemo, da se poganski modroslovci in sicer tisti, ki so resnično hrepneli po pravem spoznanju, res tudi marsikaj prav spoznali in prav učili. Saj je dal jim Bog razum, „da naj iščejo Boga, da bi ga dobili, saj ni daleč od nas“ (dj. apost. 17, 27). „A tudi oni, ki so veljali za naj modrejše, so se v mnogih rečeh zelo motili. Kajti, kolikrat so učili neresnično in nespametno, negotovo in dvomljivo o Bogu, o začetku vseh stvari, o previdnosti božji —, o početku zle a, o namenu človekovem, ter o drugih zadevah, katere je treba človeku vedeti: (Encycl. Aeterni Patris 4. aug. 1879.) Trudili so se torej poganski modroslovci, da bi spoznali vse tiste resnice, katere moramo gotovo spoznati, ako hočemo prav živeti: za mogli pa niso; za to ni bila dovolj močna ne Aristotelova pamet. Po neskončni dobroti Božji pa nam je prisijala luč resnice od zgoraj, in v tej svetlobi bomo videli od sedaj rasti in cvesti modroslovje.

Kraljeva svetnica.

Prvega malega serpana, ko so bili sveti oče Leon XIII navzoči, je bila preiskava o zelo znamenitih lastnostih služabnice božje Marije Kristine Savojske, žene kralja Ferdinanda II Sicilskega in matere Frančiška II, kateri je bil od svojega strica Viktor Emanuela, kralja sardinskega, ostudno pahujen s sedeža. Po naznanilu njenih starejših sestrá, vojvodine Modenske, in v tem letu uverle in v pobožnosti in dobrotljivosti odlične avstrijske cesarice Marije Ane, soproge cesarja Ferdinanda I. Bila je Kristina od naj prve mladosti obdarjena z ne navadnimi božjimi milostmi. Njena rednica in družica priča, da je kraljičina leto za letom v čednostih dojemala do naj višji popolnamosti. Vsi, kateri so na dvor zahajali, so jo čislali za pravega angelja. Ako so ji služabnice ponudile zlahtnega sadja, je zavernila in je rekla, da tega mati ne vidi rada. Kraljičina bila je berhka, duhovita in ljubljena svoje matere, kraljice Marije Terezijske, katera bi ji bila rada kako veselje napravila. Toda, ako je svojo hčerko vprašala, kaj bi rada, ter ji hoče dati, je odgovorila: „Kar je Vam, mati vseč, je vseč tudi meni.“

Marija Kristina je bila neizrečeno ponižna. Njene služabnice ne pomnijo, da bi bila katerikrat kaj od njih zahtevala, razen le prav prijazno, vladno in spodobno. Proti svojima sestricama, in posebno proti naslednji cesarici Mariji Ani, je bila vedno silno prijazna in podložna; nikdar se ni slišala med njimi kaka jezna ali neprijazna beseda, ali kaka nepriljudnost; temveč vladala je med sestrami prav posebna ljubezen, prijaznost, postrežljivost.

Pobožnost kraljčina je presegala njeno starost. Ena njenih služabnic je pričala: „Kolikorkrat sem jo videla moliti, je pobožno, zbrano in nepremakljivo klečala.“ Ko je njen oče leta 1821 vsled prekucije krono odložil, je to kraljica svojim hčeram z naslednjimi besedami sporočila: „Vaš oče, kralj, so se kroni odpovedali. Zdaj smo le še prosti zasebniki in Boga hvalimo, da nam je vest in čast ohranil.“ Marija Kristina, ne da bi zato kaj žalovala, je samo tolažila, da so očeta zopernosti zadele. Potem, ko je postala zaročnica kralja Napolitanskega, Ferdinanda II, je bila zgled za vse kraljice, in dasiravno so jo tolike časti dohitele, je svojo visoko čast popolnoma zedinjala s ponižnostjo. Nečimurnost je tako malo poznala, da kadar so jo oplétale, je kake svete bukve brala, ali pa prošnje revežev pregledovala. Bila je do revežev ljubeznjiva in velikoserčna, kakor sv. Elizabeta Turingiška. Za uboge je dala veliko nad 100.000 lir na leto, pa vedno je tožila, ker ne more več dati. Ko je velika Božja služabnica leta 1836 v Gospodu zaspala, objokovalo jo je vse ljudstvo, in jeli so jo precej častiti kot svetnico, in v resnici tudi zdaj je o vsakem času najti ljudi, ki molijo na njenem grobu.

Preiskovanje, da bi se za blaženo razglasila, bilo je za Pija IX 9. mal. serp. 1859 nasvetovano od č. g. Cesare-a; vodijo preiskovanje pa nadškofje Napoljski, Genuški in Modenski. Imenitne čednosti božje služabnice in spomina vredni čudeži, kateri so se zgodili na njeno priprošajo, so poterjeni z mnogimi neoveržljivimi pričevanji.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Nadvojvoda Karol Ljudovik se je v nedeljo ob 5 zjutraj pripeljal z Dunaja. Ob 9 je bil v nunski cerkvi pri sv. maši preč. gosp. generalvikarja dr. Henrika Pavkarja. Spodbudno obnašanje presijajnega nadvojvoda je bilo močno gniljivo za pričujoče. Sprejemši potem c. kr. deželnega predsednika bar. Vinklerja, vojaškega poveljnika in več osebtev iz družbe rudečega križa za ranjene vojake je ogledal naprave omenjene družbe. V Ternovski jezdarni so možje transportne kolone predstavljali bojišče in pobiranje ranjenih vojakov, pri čemur sta občno priznanje dobila gg. Mihalič, načelnik veteranov, in Bišof, pervomestnik pri transportni koloni, in popolno priznanje od visokega gostu tudi stotnik Hübsman. Pred svojim odhodom je visoki gost obiskal še novo cerkev presv. Jezusovega Serca. V ponedeljek opoldne se je odpeljal v Terst.

Dolenja Istra, sv. Martina dan. Tandem ali-quando habemus Pontificem! Znano je sedaj, da je za našo. t. j. poreško škofijo izvoljen za najvišjega pastirja dr. Iv. Flapp, profesor cerkvenega prava na osrednjem semenišči v Gerici. Mož je še mlad, ker nima še popolnoma 40 let. Kakor se čuje, je resen gospod. učen in dobrega značaja. Dolgo je žalovala uboga škofija po pastirji, dokler ga ni dobila. Težavno je breme duhovnikovo, in kako veliko odgovornost bo moral dajati enkrat od svojih ovčic. Veliko, pravim, je breme in velika odgovornost duhovnova, a toliko večje breme teži rameni škofovi. Da to čuti vsak škof, je istina; to čutilo bode našemu prihodnjemu škofu toliko bolj od drugih, ker

težave in zapreke se ne bodo zmanjševale na njegovem pastirskem potu. Naj večja težava in britkost za škofa mora biti, ako vidi, da nima delavcev v vinogradu Gospodovem, in to je gotovo pri nas. Poglejmo samo v šematizem in vsak bo moral reči: žalostna vam majka. Toliko starih gospodov, a morajo se mučiti vsako nedeljo in praznik ter po uro daleč iti maševat drugo mašo, ker tu v naši škofiji v jako mnogih krajih duhovnik po 2krat mašuje. Stari, pravijo, morajo umreti, mladim je namenjeno. Stari nam bodo opešali od prevelikega truda, a mladih ni. Kaj početi? Res, da imamo neki konvikt v Kopru, kjer se mladenči odgojajo in pripravljajo za duhovski stan, a treba je čakati, in to še jako dolgo; res, da 6, 8 lét ni ravno toliko, a za nas pol stoletja.

Ako bi vse po sreči šlo, v 7 letih bi dobili od tam 5 mladih moči, a pomislite, kaj se more v 7 letih spreobrniti, in upanja nimamo od nikoder. Zavaljo tega bode imel novi škof mnogo težav; Bog mu dodeli svojo moč in obilno pomoč! Laških duhovnikov nam ravno ne manjka toliko, a hervaških — teh ni. V prejšnjih časih se je še tu in tam oglasil kak Slovenec v to škofijo; novejši čas ni nobenega. *)

Drugega ne morem reči, nego: Bog nam pomози in razsvitli našega pastirja, da bode modro vladal svojo čedo.

Umerli so nam sledeči čč. gg. sobratje: Ivan Pavišič, kaplan v Poreču; Dominik Deluca, koop. in učitelj v Orsaru; Mihael Tomšič, župnik v Vizinati. R. I. P.

Prestavljeni so bili čč. gg.: Novomašnik Luk. Kirac nastavljen je za kaplana v Marčano; Bernard Maluša postal je admin. v Vizinadi; Jernej Rukonich, admin. v sv. Nedelji pri Labinu. Ivan Velnić je že devet mescev v začasnem pokoji zaradi bolezni. — Tit Schufflay, zagrebčan, odpuščen je iz škofije. —

Sarajevo, 4. novembra. V sv. Terezije god blagoslovil je presvetli nadbiskup sestram iz družbe hčerá božje ljubezni novo sozidani del hiše s prelepo kapelico. Imamo tukaj 24 sestrá, med njimi so 4 Slovenke, 2 iz Radoljice na Kranjskem, 2 iz Štajarske. Na zemljišču blizu Sarajeva dela 10 sestrá, 1 je Slovenka. Sv. Oče so letos družbo prav posebno pohvalili, kar je prvi korak do odobrenja. V praznik darovanja Device Marije bo 16 lét, odkar se je družba ustanovila; letos bodo ta dan perve sestre storile večne obljube. V decembru, dan neomadežnega Spočetja se prične v njihovem zavodu pribežališče za služabnice, ki so brez službe. Ni odveč, da tudi Slovenke to znajo, ker Sarajevo je za brezposelne ljudi jako nevarno. Ali bi še kaka Slovenka hotela v družbo pristopiti? Posebno učiteljic bi želeli.

Naša stolna cerkev se marljivo zida; temelji bodo skoraj gotovi; silno globoko so morali kopati, namreč

*) Pred kaj časom je Kranjska dajala mladenčev v vse sosednje škofije in bili so osmošolci sami prevideni, pa pomagali so ob enem svojemu bližnjemu k oliko, k časnemu in večnemu blagru — s tem, da so si duhovski stan izvolili. Zdaj so razun neprijaznih šolskih okoliščin in vladajočega liberalizma tudi sem ter tje, kakor se sliši, celo nekaki „šurki“, ki mlade ljudi nalaš zapeljujejo in po raznih potih od duhovskega poklica odvrtačajo. Kolike krivice taki goljufi vsemu slovenskemu narodu delaajo, ni popisati; narod ostaja brez pastirjev mnogo zapeljanih šolskih mladenčev pa se sterganih in izstradanih brez službe okrog potika in ravno pri duhovnih išejo pomoči, ki bi si jo lahko sami prislužili, ako bi svojega poklica ne bili zavergli. Kadar pride dan pravice in povračevanja, bi pač ne bilo dobro biti v koži tistih, ki poštenim mladenčem poklic do duhovskega stanú zatirajo. Vr.

do 8 metrov. *) — Za nekoliko dni bo gotova konjska železnica iz Sarajeva, ravno pred naše stolne cerkve do kolodvora. — Tiskarnici imamo dve; ena je vladina, ena pa osebna (privatna), kateri je na čelu Ljubljancan. Novin političnih imamo tri: 1 v nemškem jeziku, 1 v turškem, in 1 v zemaljskem (deželnem) jeziku z latinico in cirilico. — Vstanovilo se je društvo za muzej. Pravila so se od začasnega odbora poslale vladi, da jih pregleda in potrdi. Domačini in ptujci so za to zelo vneti; veliko starin bosanskih je že nabranih.

Oglas in prošnja. Za hervaške in nemške deklishe šole v zavodu sestrá božje ljubezni trebamo kateheta. Bi li kateri goreč in požertovalen slovenski duhoven to lepo službo sprejeti hotel? Natančneje podatke gledé posla in plače more podpisani dati.

V Sarajevu, 4. listop. 1884

Dr. Anton Jeglič,
kanonik.

Kaj pomeni beseda „liberalen“? ali sedanjí liberalizem res ljubi prostost?

(Konec.)

Enako krivično kot s Cerkvijo, dela liberalizem tudi s šolo. Može liberalnega kopita se péhajo in poté, da bi popolnem predrugačili kerščanske šole. Boga jim ni treba več v šoli; pravijo, da človeška naj je šola. Kako nasprotuje tako ravnanje prepričanju vseh kerščanskih ljudstev do danes; kako nasprotuje mislim vseh onih, ki imajo le količkaj še kerščanskega duha in prave ljubezni do ljudstva; ono nasprotuje razvitku šol, nasprotuje vesti mater in očetov, ki hočejo, da se otroci kerščansko, bogaboječe odredé; saj bodo morali dajati nekada od njih natančen odgovor! Bog, stvarnik nebes in zemlje, naš naj večji dobrotnik, hočejo ti hinavci, naj se izterga mladini iz serca, izterga edina tolažba, edina zaslomba v žalostnih sedanjih časih! Ta glas se je glasil po vseh evropskih državah. Kako tožijo kerščanski očetje, kerščanske matere, ako se hoče uzeti otrokom naj dražjo dedšino, čut blažeče vere! Pa, kar je terma liberalska, to mora veljati, če je tudi proti vesti! Veljati mora, ako sklene tako nekaj brezverskih poslancev, veljati mora bolj kot glas Božji, kot glas vesti! Ko se kak jud sklicuje na svojo vest, mu kličejo hvalo in mu pomagajo k pravici; za kerščanske misli pa nimajo človekoljubja; liberalizem nima ušés, da bi slišal glas kerščanskih starisev: ali ni to očitno znamuje da je liberalizem delo hinavsko, delo satanovo?

Je mar to človekoljubje? Ali ni to pravo suženjstvo 19. stoletja, terše kot telesno suženjstvo, ker kuje v železje duha in vesti!

Kakor smo omenili, terdi liberalizem: jaz delam na to, da smé porabiti vsakdo svoje zmóžnosti v korist človeštva. Kaj pa je s to terditvijo? Poglejmo malo, se li on res kaže tako pravičnega, kakor govori? Nikakor ne! Pravičen je le še včasí proti bogatinom; ti se smejo okoristiti s svojim bogastvom in zatirati uboge; kapitalisti s svojimi tovarnami pogosto uničujejo obert in kupčijo srednjega stanú; na eni strani se množi bogastvo kupona, na drugi strani ima delavec tako malo zaslužka, da strada sam, strada njegova družina; tej neenakosti posledica je splošna brezserčnost; telesno in dušno lezejo narodi v prepad. Kedo je temu vzrok? Liberalizem s

*) Za zvonova nove stolne cerkve v Sarajevem se bode pričelo bolj resno delati berž, ko se pobirke za domače zvonove v Ljubljani malo pozabijo. Znana je namreč beseda, ki je bila v tem oziru sprožena še o življenji ranjcega gosp. dr. J. Gogala v ljubljanskem semenišu. Toliko zdaj, ker se je že vprašalo zastran te reči. Vr.

svojimi „blazimi“ nauki; vsakdo se smé okoristiti s svojimi móčmi; kako se more okoristiti s svojimi móčmi, kako se more okoristiti boren delavec, mali obertnik, kako se z delom svojih rok preživiti? Povsodi ga prehití bogatin s svojim cenim tovarniškim blagom. Kerščanska ljubezen mu je zginila iz serca, po liberalnih načelih pa sme uničiti malega moža. Po vsi pravici terdimo: vir današnji bedi je liberalizem, ki kerščansko ljubezen spodkopuje. In vendar ravno marsikteri oškodovani sami so liberaluhi, ki svojo lastno vero sovražijo! Kje je pamet? Dalj časa se liberalizem že šopiri po svetu in pravi, da je sreča družbe! Pridobil si je móč po vseh državah, delal je s pomočjo državnih zborov in razširil svojega strupa mnogo med ljudstva.

„Koristiti si smé vsakdo po svojih móčeh.“ Kako naj se to storí, to nam je pokazal liberalizem sam v državi nemški, in zlasti na Laškem. Pobrali so cerkvam premoženje, posestvo, brez kacega pravnega razloga, zraven tega pa še ljudstvu vedno davek množili. Kaj ne, to je lepo pravicoljublje? In vendar pravi liberalizem, da ljubi pravico.

Videl je liberalizem, kako so začeli po njegovem načelu delati, bogatini zatirati uboge delavce, žugati jim je jel vsestranski pogin. Da bi na zunanje pokazal zopet svoje človekoljubje, se je začel takemu ravnanju ustavljati in zagovarjati stan delavcev; snoval je delavske družbe. Pa kjer ni prave kerščanske ljubezni, ondi tudi ni mogoče pomagati. Najpervo so se poprijeli naukov liberalizma bogatini in so ž njimi skušali zvekšati svoje bogastvo. Pa tudi delavcem se je večpila strupena kal liberalizma, kerščanski nauk so jim liberalni možje tergali iz serca in jim podali svoje nauke. Kaki sad se je pokazal? Delavci so se oprijemali nauka: enakost v vsem in prostost; mi zahtevamo, da se deló in zaslužek; premoženje naj se razdelí! Rodil se je socializem; njegov oče je liberalni nauk. No liberalizem, sedaj pa ti króti množice delavcev, ki se vzdigujejo proti kapitalu, umiri zbere delavske in uduši upor!

Sedanji časi so resni, zelo resni; bojujejo se móči svetlobe in móči pekla, kerščanstvo in poganski liberalizem stojita na bojišču. Liberalizem, ta peklenski nauk, stopa po konci ter hoče uničiti vero, ktero nesramo psuje z vražo in nazadujslavstvom! On se kaže kot srečo in blagoslov narodov, kot ljubeči oče ljudi, kot jutranja zarja novega časa; on se štuli za naj lepše in naj boljše, kar je kedaj zemlja vidila. Tedaj hoče biti liberalizem čednost, in ne to, kar se izdaja in kaže po svojih delih! Je li ima pa take čednosti, ko zatira prostost duha in vesti, ko spodkopava srečo in blagostanje? Njemu se očita po vsi pravici prevzetnost, laž, surovost, vladohlepnost in jeza zoper razodeto resnico, in to naj bi bila čednost? In to nazdévno čednost vsiljuje katoličanom in jim govori: Bodite tudi vi liberalni; saj to že čas zahtéva; ako tega ne storite, ste mračnjaki!

Pa, vprašam, ali more kedo ostati še katoličan, ako podpiše namene liberalizma? Na to je le en odgovor: to ni mogoče. Načelo katoličanu je vse drugačna liberalnost, ktero imenujemo kerščansko ljubezen. Vsi naklepi in tudi dobri nameni liberalizma visé v zraku; oni ne morejo pospeševati človekoljubja, to je vstani le nauk mirú, kterege je prinesel Zveličar na svet. Katoličan tudi ne more priterditi onemu liberalizmu, ki hodi nekako srednjo pot med odločnim liberalizmom in katoličanstvom. To polovičarstvo ni dobro. Res so njegova načela prikupljiva, lepa sama na sebi, pa poglejmo nasledke! Na verski čut niso zidana taka načela, zato so zidana na pesek!

Svet je blizo propada! Červ razjeda srečo in blagostanje posameznikov in družine, razjeda veljavo držav in pravičnost zakonodajavstva; razdira se ljubezen pod-

ložnikov, tudi so deržave zabredle v dolgove, prvega mirú zastonj iščeš; vsakdo, ki ima serce za človeštvo, gleda z nekim strahom v prihodnost. Poprej je zadrževala ljudi vsaj vest, čast; sedanji ne poznajo meje, nič jih ne more zadržavati; pregrehe se odevajo z lepim plaščem: časniki učé javno uenravnost. Kaj se godí na gledaliških odrih in plesiščih, o tem raje molčim. Naše stoletje bi prav lahko imenovali stoletje zlobe. Tako daleč je pripeljal liberalizem človeštvo; to je njegov napredek. In kam bo pripeljal človeštvo? Ako mu bodo ljudje še tako pokorni, kot kažejo na Francoskem, Laškem, potem jih bo vedel do deržavnege pogina, do verskega pogina, do časnega pogina in do pogina — večnega. Velika nevarnost preti tudi vernim Slovanom; žuga tudi nam ta liberalizem samim; kaže se v lepi obliki, vsiljujejo vam ga možje, ki so prijazni liberalnim načelom; bodite čujoči, previdni; liberalizem je lep, kot so lepe barve strupene rastline. Varite se ga in pomnite, kam da pelje — do pogina časnega in do pogina večnega. F. R.

Francišksanski mesečnik „Acta Ordinis Minorum“ v Rimu piše:

Aracoeli, 4. oktobra. — Sedanji vladni načelniki v tem slavnem mestu so določili, da veliko predništvo (franciškanskega reda) mora starodavno to svoje prebivališče zapustiti, in sicer zato, da na tem častitljivem kraju, kjer so nasledniki sv. Franciška skoz več stoletji imeli svoj sedež, naj bi se postavil spominek Viktor Emanuelu (nesrečnemu kralju, pod katerim so framasoni Rim ugrabili in ki je tako žalosten konec storil)! Zelo se je bilo bati, da že to leto se omenjeni sklep utegne zveršiti. Dobri Bog pa nam je milostno dodelil, da saj pričujoče leto bomo v svojem prebivališču še zamogli oostati. Torej smo praznik Našega svetega očeta Franciška zamogli z navadno slovesnostjo še v svoji častitljivi aracelski cerkvi obhajati, ktera slovesnost je bila to leto znamenito povišana. Ta dan namreč so prezasluzni zavetnik našega reda prevzvišeni in prečast. kardinal gosp. Janez Simeon prišli v našo cerkev nekervavo Daritev na altarji sv. Franciška Bogu darovat, in veliko družnikov tretjega reda so med sv. mašo obhajali. Po sv. maši pa so sami prevzvišeni kardinal pri ravno tem altarji pred velikim delegatom prečast. O. Andrejem Laporí-em po navadnih obredih slovesno storili obljubo tretjega reda. Pri tem častitljivem in spodbudnem opravilu sta bila dva škofa našega reda, pa vsa družina aracelska in mnogi družbeniki obojega spola iz tretjega reda. Prečastiti P. delegat so pred djanjem obljube vse pričujoče goreče opominjali, da naj nasledvajo zglede sv. Franciška, po storjeni obljubi pa so vsim papežev blagoslov poudčili.

Nekaj o dvobojih.

Dvobojniki in vsi, ki se dvoboja vdeležé, so od sv. Cerkve izobčeni. Eden francoskih listov je v tem prinesel še bolj natanko določilo. Eden francoskih generalvikarjev je namreč v Rimu prašal: 1. če smé zdravnik, naprošen od dvobojujnikov, s tem namenom pri dvoboju pričujoč biti, da se boritev prej končá, ali pa le, da bi rane obezoval in cèlil; 2. ali zamore v bližnji hiši ali bližnjem kraju biti pripravljen, da pomoč skaže dvobojujnikom, ako bi bilo treba; in 3. kaj je misliti o spovedniku v ravno teh okolišinah? Odgovor je na 1. vprašanje, da ne smé in da bi ga zadelo papežu prideržano izobčenje; ravno tako pa tudi v drugem in tretjem pri-
nérhjeju, ako se to stori vsled dogovora, si namreč tudi zobčenje nakoplje. — Po tem takem le, ko bi zdravnik li spovednik brez dogovora ali naprošnje iz lastne go-

rečnosti za telesno ali dušno pomoč od daleč ali iz kacega posloplja opazoval boritev in bi v nevarnosti hitef pomoč skazovat, bi ne zapadel v izobčenje. Vzrok je očitén, ker potem bi hudobueži še z večo prederznostjo dervili se bližnjega klát in morit, češ: sej bom imel telesno, imel dušno pomoč pri rokah!

Dvobojujnik, ako v boju samem umerje, se ne smé cerkveno pokopati. (Conc. Trid. sess. 25. c. 19. de Reform.) Po rimskem obredniku se ne smejo cerkveno pokopati, če tudi so skesanje pokazali (et juxta Bullam Bened. XIV, licet absoluti fuerint). Ako pa znamenje skesanja pokažejo zunaj borišuega kraja, n. pr. domá, ali ko se z boriša nesó, se smejo cerkveno pokopati. (Not. In Gallia prohibito de jure communi ita praxci generali temperatur, ut non denegetur sepultura duellantibus, qui vera poenitentiae signa dederunt et auxilium sacerdotis postularunt.)

Naj tukaj omenimo, da cerkveni pokop se odreče tudi zavednim samomorivcem, ako ne pokažejo znamenja kesanja. — K tem se štejejo tudi pogani, nevérniki, odredniki, krivoverci, pa tudi vsi brezbožni ljudje, kateri v svojih spisih učijo deizem, pantheizem, materijalizem, ob kratkem, tisti vsi, ki tajé keršansko razodenje, poslednjič očitni in nespokorni grešniki, kakor so prešestniki, priležniar, ali ki umerjó v samem djanji velike pregrehe; toda pregreha mora biti očitna in čisto gotova. (Tako Gury idr.)

Molitve za umirajoče.

Sv. Oče Leon so s pismom od 17. majnika 1884 dovolili 300 dni odpustkov po enkrat na dan, kdor koli naslednje molitvice skesano in pobožno obmoli:

Molitve.

Večni Oče, zavoljo ljubezni, s ktero ljubiš sv. Jožefa, ki si ga izmed vsih preizvolil, da naj Tebe na zemlji domestuje, se usmili nas in ubogih umirajočih.

Oče naš, Češena Marija, Čast bodi.

Večni Sin božji, zavoljo ljubezni, s ktero ljubiš sv. Jožefa, svojega prezvestega varha na zemlji, se usmili nas in ubogih umirajočih.

Oče naš, Češena Marija, Čast bodi.

Večni božji Duh, zavoljo ljubezni, s ktero ljubiš sv. Jožefa, prizvestega varha presvete Marije Device, svoje ljube Neveste, se usmili nas in ubogih umirajočih.

Oče naš, Češena Marija, Čast bodi.

Opomba. Dobro je, si te molitvice prepisati, jih v molitvine bukve djati, ter jih večkrat moliti, n. pr. tudi pri sv. maši, kadar je spomin za žive.

Razgled po svetu.

Rim. Sv. Oče Leon XIII so na prošnjo Ekvadorske republikanske vlade izvolili za škofa v Guaquaquilla jezuita preč. O. Perva; preč. gosp. Arsenija Andrade-a za škofa v Rio-Bambi; preč. g. Mih. Leonra pa za škofa v Kuenci. —

Iz Jutra se grozne reči naznanujejo, ki jih počenjajo divji Kitajci zoper katoličane. V Kantonu so oropali in razdajali več katoliških kapel, več keršanskih hiš požgali, keršansko ljuustvo pobijali in skrunili, ako niso hotli malikom darovati. Iz Kantona je v Hongkong pribežalo 300 kristjanov, 2 škofa, 30 misijonarjev. — Čudo ni sicer, da pogani tako strahotno počenjajo, ker mnogi kristjani niso dosti boljši.

Iz Linca. (*Konec škofovega pojasnila o Rohrweckovi zadevi.*) Veliko teh mož se je uperilo proti svojemu škofu, kateri je le svojo dolžnost storil, kateri je to storil z naj večjo milostjo in krotkostjo, kateri je med drugim pisal Rohrwecku očetovsko pismo, da bi se ne pogubil, vendar se oni neolikano vedejo proti njemu. Le poglejmo „Lehrerzeitung“, v kateri neotesano p-sujejo škofa, kateri je le svojo pravico in dolžnost storil.

In število onih, kateri tako delajo, je, žali, zelo veliko.

Dragi možje! Kaj bode naša osoda, ako bode to šolstvo svoje hudebno delo nadaljevalo leta in leta?

Omenjeni časopis „Lehrerzeitung“ se je leta 1876 prederznil reči, da je stara šola imela nalogo, iz ljudi kristjane zobraziti; novejša pa ima nalogo iz kristjanov ljudi z obraziti; to pravi se, kristjanstvo v mladini zatreti.

Dogodba v Leonfeldu je odkrito pojasnjenje, kakošna da ima biti naloga nove šole. Nova šola se mnogokrat res trudi iz kristjanov ljudi napraviti.

Naša šolska postava je zelo nesrečna, ona je ena izmed postáv od leta 1868, katere so ranjki sv. Oče papež Pij IX spoznali kot slabe za sv. vero.

Vendar pa ima ta postava vodilo: „Naloga šole je, otroke izgojevati versko-aravno.“

Pri tem pa se nek mlad učitelj prederzno to vodilo popolnoma prezirati in razpravlja konfesionalne nepristojnosti, katere so v šoli določno prepovedane in si stavi drug namen, namreč, humaniteto.

„Nemškemu časopisu“ na Dunaji je pisal, da naloga šole je, učiti o humaniteti. Človekoljubje je kot nekaj vosek, iz katerega se poljubna oblika nepravil. On pravi, da je o začetku protestantizma zato govoril, ker protestantje so sovraženi, da jih drugi ne ljubijo in se mu je toraj potrebno zdelo omeniti, da se oni tudi dobri ljudje, da jih ne smemo zanikovati i. t. d.

Dragi možje! Mi živimo med protestanti, ali more pa kdo reči, da se je kateremu protestantu las zakivil? Vem, da nobenemu ne.

Kar zadeva otroke v Leonfeldu, poznajo oni protestante le toliko, kar so o njih slišali, ker v celotni okraji ni nobenega protestanta. In tu se zdi Rohrwecku potrebno priporočati, da se mora s protestanti lepo ravnati!

Akoravno sem vas že dolgo mudil, ljudi možje (Ne, ne!), vendar vas še vprašam, kako se bo ta reč končala?

Jaz pravim: da dobro (Prav, prav!). Gotovo se bode dobro izšla, ker onim, kateri Boga ljubijo, se vse na dobro obrne; naj boljše se bo izšla, ako se bode Rohrweck, kateri je imel skušnjere, zadržati sv. Cerkev, k temu pa je bil še od drugih dvačen in hujskan, ako se bode zopet spreobrnal. K temu in m upanje. Kakor sem vam pravil, je v osem pismu, katerega je meni pred nekoliko dnevi pisal, tudi bilo nekaj drugega, in jaz upam, da ga bode milostljivi Bog razsvetlil in na pravo pot pripeljal. Ako bi se to ne zgodilo, in bi moral Rohrwecka kaznovati, in bi se zaradi tega kaj kaj pričel, bode nazadnje le dobro, ker ta dogodba bode gotovo pojasnila naše šolstvo, da jih bode videlo veliko, kateri niso do sedaj verjeli, kako daleč smo že prišli. Ako bi se to ne bilo zgodilo, bi bil vlek še dolgo med malo čedo.

Gotovo se bode zdeljelo in jaz menim, da bode ta dogodek mnoge osrečil, kateri ljubijo Boga in cesarje, da bodo delovali na to, da bi se nova šolska postava sestavila, postava, katera naj bi bila za katoliške kristjane katoliška. Dolgo sem že upal, in moja upanje je sedaj še bolj vterjeno.

V predglasi (prefaciji) sv. Križa se glasi: „On, kateri je na lesu zmagal, bil je tudi na lesu premagan; in to jo hudobni duh. Jaz sem tudi zmirom upal, da

bode hudobni duh v šoli premagan. On je v šoli zmagal, in ona zmaga je bila strašna; on bode pa tudi šoli v premagan, ako dobimo boljše postavo, in potem bode sploh zmagan.

Rekel sem vam, predragi, da so vprašali oni možje, kateri so prišli k meni 13. t. m.: „Ali smo mi katoliški možje primorani pošiljati otroke v šolo, v kateri je njih vera v nevarnosti?“

Jaz hočem ravno taki odgovor dati, kakor so ga dali sv. Oče Pij IX na enako vprašanje nadškofa Freiburškega, namreč: „Katoliški stariši niso primorani pošiljati otrok v šolo, v kateri se njihova vera spodkopava.“

Lahko se razume, zakaj so sv. Oče tako odgovorili. „Očetje, izrejte svoje otroke v veri in strahu Gospodovem“, pravi sv. Pavel. To je božje poslanje, katero imajo stariši; toraj je nemogoče, da bi oni pošiljali otroke v šolo, kjer se njih vera spodkopava. To sem rekel in še pristavil: „Razmere na Avstrijskem še, hvala Boga, niso take, da bi po tem ravnali; vendar pazite na otroke, katere nauke dobivajo v šoli in ako zopet kaj takega zapazite, naznanite mi precej.“

Upam, da pri nas v Avstriji, ki ima še katolišk značaj, ne bo treba porabljovati tega vodila.

Gospod predsednik deželnega šolskega sveta je rekel: „Ravnajte se po postavah.“ Ako bi bil jaz pri deputaciji, bil bi vprašal: po kakošnih postavah naj se ravnamo? kajti postave so Božje in človeške. Postave človeške, n. še gosposke, moramo gotovo spoštovati. Dolžni smo cesarju in njegovim namestnikom darovati vse, še celo življenje. Razum človeških postav imamo še tudi postav Božje. Ako se pa državne postav z Božjimi ne strinjajo, po katerih se nam je tedaj ravnati? Zgodovina sv. Cerkve pravi, da je že od nekdaj veljalo pravilo, da se mora Boga bolj poslušati, kakor pa ljudi. Apostelj nam se bli višji, kateri so bili tudi svetovna gosposka, prepovedali Jezusov nauk razširjati, da, še celo njegovo ime imenovati; vendar so aposteljni odgovorili: Razsodite sami: ali bi bilo prav, da bi mi ljudi bolj podložili, kakor Boga? Bogu je treba bolj pokornim biti, kakor pa ljudem. Ta nauk imamo tudi v našem katolizmu. Bog obvaruj, da ne pridejo katoliški stariši v oblogo, koga naj vlogojo, ali Boga ali svetoo gosposke? Razsodite sami, je rekel apostelj. Vsa človeška nadloga iz Božje moči, in mi si moramo prizadevati človeške postav strinjati z Božjimi. Ako se pa ne strinjajo, kaj potem, rozsodite sami; odgovor ni težak, kajti postav moramo potem spoštovati.

Jaz pa rečem, da na Avstrijskem ne bode nikoli tega dvoma, in našli se bodo pomočniki, da bode Avstrija temu odšla.

Kolaj naj končam; v dolžnost sem si štel o tem vprašanju, katero je toliko življenja in prepira povzročilo, in katero se je tolikrat neupočno rešilo, govoriti s katolizmom in patrijarhatom možni, akoravno ne oficijelnimi.

Jaz vam zaključim in zaključim tudi drugimi daleč daleč: „Vasite v dele k meni piti in se branite jim!“ Vam, sam to besede gorko na srce polagam.

Umiram se za popolnoma katoliško šolo, ker s tem naj boljše skrbimo za otroke in za našo prihodnost, katoliško ali večno.

Listek za raznoterosti.

Prečitatelj! Vsi gospod dr. Jakob Misija so bili na 13. t. m. v kazni tozgu v Rimu od sv. očetja oglašeni za škofa Lubljanskega. Kolaj bo pri nas kmalu v tiskem in slovesni uvod v Ljubljani, ni še za gotovo znano.

V Mariboru je letos 43 gg. bogoslovcev. V 1. leto so pristopili gg.: Al. Arzenšek iz Stranic, Jožef Alteneder od sv. Martina pri slov. Gradcu, Jakob Berglez iz Dromelj, Fr. Cerjak iz Rajhenberga, Jakob Činglak od Sluke gore, Jož. Kravjič iz Rečice, Jak. Kitak iz Rogatca, Fr. Lekše iz Rečice, Jak. Marinič iz Seluice, Jak. Mere od sv. Barbare v Halozah, Pečevnik Herman od sv. Lenarta v Slov. goricah, Fr. Vračun iz Koprivnice, Fr. Vodusek iz Rogatca.

Slovaki hočejo 1000letnico sv. Metoda s tem preraslaviti, da bodo l. 1885 na svitlo dali sv. pismo v slovaškem jeziku. Dokončal ga je 26. kim. sloveči pisatelj Fr. Sasinek, vodnik pri usmiljenih sestrah v Pragi. Dovedil ga je tedaj ravno tisti dan, ko je bil pred 1000 leti sv. Metod dokončal prvo prestavo sv. pisma.

V Cincinnati v Ameriki je nedavno umrl bogatin Dragotin W. West in je svoji domačiji zapustil: za starčke čez 100.000., ubožnicam v 4 mestih po 10.000 dolarjev, dvema drugima ubožnicama po 5.000 dolarjev. — Škoda, da ta dobri gospod ni vedil za „studentovsko kuhinjo“ v Ljubljani. Bog mu daj večni mir.

Kraljeve besede. Poljedelstvo je rednica države. Zavoljo tega so si vsi dobri in umni vladarji močno prizadevali kmetijstvo povzdigniti in kolikor mogoče kmetom stan zboljšati.

„Ne smete mi ljudstva tlačiti in mučiti“, dejal je francoski kralj Henrik IV. svojim podložnim vradnikom, „s čim namreč bi vas mogel plačevati, ako mi kmete uničite?“ Nekemu ministru pa, ker je Henrika zelo nadlegoval, da naj davek pomnoži, je kralj lepo odgovoril: „Za Boga milega, gospod minister, nikar ne govorite zopet o višjem davku! Pustite rajši moje ljudstvo pri miru!“

„Vaše veličanstvo“, pristavi minister, „Vi imate sicer prav, pa vendar pravi pogovor, da je na najslabejšem mestu tisti, ki mora deržati ročaj pri ponvi.“

„Neumnost!“ pravi kralj, „na najslabejšem mestu je po mojem mnenju vendar le oni, ki se v ponvi peče.“
(„Missbl.“)

Duhovska služba. *)

Duhoven — deficient ali penzionist — se išče k podfari sv. Križa v Kortah na Koroškem. Prihodkov je na leto 300—400 gld. gotovine in pridelek od dveh oral zemljišč. Več se zve pri č. g. župniku na Obirskem, pošta Železna Kapla (Eisenkappel), Koroško.

Koledar za prihodnji teden:

16. listopada. S. Gregorij, čudodelnik. — 18. S. Odo. — 19. S. Lizabeta, vdova. — 20. S. Feliks Val. — 21. Marijino darovanje. — 22. S. Cecilija. — 23. Petindvajsta nedelja po Bink. S. Felicita.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanja in vse nečistosti, sovraštva,

preklinjevanje in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. To bodi pred vsim drugim priporočeno v frat. molitev. — Sreča pri nekem opravilu. — Gospá priporočuje hudo bolno mater bratom in sestram N. lj. G. v molitev za pomoč. — Za zdravje in potem primerno službo. — Žena priporoča moža, ki je postal zelo hudovoljen in brezbožen, da bi se poboljšal. — Za srečno premenenje stanú, da bi po priprošnji Marije prečiste dobil pošteno, pobožno, in mirljivo tovaršico svojega življenja; in v dober namen. —

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Sestre 30 gl. — Neimenovana 1 gld. — Č. g. župnik Mih. Horvat 1 vel. šm. tolar. — Č. g. župnik J. Kapus 3 gl. — Preč. gosp. dekan zlatomašnik Karol Tedeski 4 gl. — Preč. gosp. dekan Mart. Šlibar 5 gl. — „Za duše v vicah“ 3 gl. — Č. g. župnik Fr. Vohinec 1 gl. — Č. g. župn. A. Zarnik 5 gl.

Za sveto Detinstvo: Č. g. Bl. Petrič, župnik v Blagovici, 4 gld. — Č. g. J. Dornik, katehet, 5 gl. 50 kr. — Č. g. Ant. Keržič, katehet, 50 gld. — Po č. g. Fr. Mekincu 1 gl. —

Za afrikanski misijon: L. Žigman 1 gld. — Apol. Merhar 1 gld. — Preč. zlatom. in župnik K. Tedeschi 6 gld. — „Za duše v vicah“ 15 gl. — Iz Spodnje Idrije 5 gl. 20 kr. po č. g. župniku. — Iz Št. Ruperta 6 gld.

Za cerkev v Boh. Bistrici: Č. g. J. Zalokar, kaplan v Hrenovicah 10 gl. —

Za sv. Očeta: Preč. g. dekan M. Šlibar 5 gld. — Podlipška fara 1 gl.

Za usmiljene Sestre v Adrijanopolu: M. J. 2 ces. zlata. — „Za duše v vicah“ 20 gl. —

Za misijone v Kini in Japoniji: „Za duše v vicah“ 5 gl. — In hon. s. Xaverii 15 gl. —

Za bratovščino sv. Bonifucija: „Za duše v vicah“ 2 gl. Kat. d. 10 gl. —

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Verhniška fara po preč. g. dekanu M. Šlibarju 37 gld. 60 kr.

Za napravo zvonov pri cerkvi Jezusovega presv. Serca: Preč. g. dekan M. Šlibar 5 gld. — Liza Peterca, h. pos., 5 gl. — A. Mošek, hišu., 5 gl. — G. Šusteršič, 5 gl. — Jov. Šusteršič 5 gl. — Neimen. 3 gl. — Neim. 50 gl. — Neim. 4 gld. — Urša Zupan 5 gld. — Darila 63 kr. — Neimenovana 5 gl. — Katra Verbič 3 gl. — Neimenovan 6 gl. — Neža Horjak 5 gl. — J. B. 100 gl. — Cvar Franc, kupec, 5 gld. — Cvar Franciška 5 gld. — Žlogar Ant., mest. kaplan, 5 gl. — Puc Alojz, kurat na Gradu, 5 gl. — Preželj Matej 5 gl. — Stritar Andr., duhoven, 5 gl. — Jaklič Jurij, župnik, 2 gl. — Steurer Jurij, župnik v pokoja, 2 gl. — Weis Gabrijel, administrator, 5 gl. — Martinčič Antonija 5 gl. — Jereb Mar. 5 gl. — Zbirke 6 gl. 76½ kr. — Lavrenčič Iv., kapl., 2 gld. — Videmšek Mat., župnik, 5 gld. — Wolf Ivan, 5 gl. — Poje Mar. 10 gld. — Križ Ana 5 gl. — Kovač Hel. 5 gl. — Zbirke 16 gl. 60 kr. — Babnik L. 1 gld. — Biber Ana 3 gl. — Dolinar 1 gl. — Karet Jan., župn., 2 gl. — Debeljak Jan., župnik, 5 gld. — Pečnik Tine, župnik, 5 gl. — Porenta Jak., kapl., 2 gl. — Urbas M. 5 gl. — Puhar 5 gl. — Lang Serafina 5 gl. —

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

Č. g. Fr. S. na Lib.: Došlo in pošljemo dalje. — G. C.: Serčna hvala in pozdrav! — G.—I—: Precej prihodnjič. Živeli! — P. H.: Dobro došlo! —

*) Na prošnjo smo se enkrat sprejeli v list gorenje priporočilo. Plače ni nič za to. Vr.